

Nr 69.

Ankom till riksdagens kansli den 4 augusti 1914 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts under punkt 10 av sjätte huvudtiteln i statsverkspropositionen gjorda framställning om höjande av förslagsanslaget till anstalter för bildbara sinnesslöa jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I den till riksdagen den 18 maj 1914 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t i punkt 10 under sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen att

dels medgiva sådan ändring i avseende å de för beviljande av understöd från förslagsanslaget till anstalter för bildbara sinnesslöa gällande grunder, att från och med år 1915 må av samma förslagsanslag såsom årligt understöd utgå

till arbetshem för blinda sinnesslöa och fallandesjuka sinnesslöa 250 kronor och till arbetshem för andra sinnesslöa 200 kronor för varje i arbetshemmet intagen elev samt

till arbetshem, som anordnar kontrollerad familjevård för sinnesslöa, arbetshemmets kostnad därför, dock högst 100 kronor för varje sålunda utackorderad elev,

dels ock från och med år 1915 höja det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till anstalter för bildbara sinnesslöa från dess nuvarande belopp, 255,000 kronor, med 95,000 kronor till 350,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 183—201 av det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet över civilärenden för den 14 maj 1914.

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 6 saml. 39 häft. (Nr 69.) 1

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft *dels* två inom första kammaren av herr *A. Petré*n väckta motioner (nr 12 och 13), vari föreslagits, i motionen nr 12, att riksdagen ville besluta, att uppfostringsanstalter för fallandesjuka barn måtte jämväl för *icke sinnesslöa* barn erhålla det understöd, som enligt ovannämnda, nu gällande bestämmelser utgår för å sådan anstalt intagna *sinnesslöa* barn; samt i motionen nr 13, att riksdagen ville besluta, att det av Kungl. Maj:t till arbetshem för fallandesjuka sinnesslöa begärda statsbidraget, 250 kronor per år för varje i sådan anstalt intagen elev, även måtte utgå till epileptikeranstalt jämväl för därstädes intagna fallandesjuka, som icke varit från barndomen sinnesslöa;

dels ock en inom andra kammaren väckt motion (nr 125), däri herr *B. Eriksson* i Grängesberg hemställt, att riksdagen ville besluta,

dels att nu gällande grunder för understöds utgående till kommunala uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn måtte ändras till likhet med de för enskilda uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn gällande grunderna härför;

dels att statsbidraget till arbetshem för blinda sinnesslöa och fallandesjuka sinnesslöa måtte höjas till *högst* 250 kronor årligen och till arbetshem för andra sinnesslöa till *högst* 200 kronor årligen för varje i arbetshemmet intagen elev;

dels ock att det av Kungl. Maj:t föreslagna bidraget till arbetshem, som anordnar kontrollerad familjevård för sinnesslöa, måtte få utgå även till den sinnesslöe arbetshemselevens föräldrahem, där detta i och för sig befinnes lämpligt att omhändertaga honom, men av ekonomiska skäl icke är i stånd härtill.

Beträffande de skäl motionärerna anført till stöd för sina framställningar får utskottet hänvisa till motionerna.

*Utskottets
yttrande.*

De statsunderstödda anstalterna för bildbara sinnesslöa utgöras *dels* av uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn och *dels* av arbetshem för sinnesslöa, som genomgått uppfostringsanstalt eller annorledes förvärvat motsvarande utbildning. Till uppfostringsanstalterna utgår statsbidrag med — fränsett vissa undantagsfall — 250 kronor årligen per elev, därest anstalten i fråga är anordnad och understödd av landsting eller stadsfullmäktige i stad, som ej i landsting deltagar, samt *högst* 250 kronor årligen per elev vid enskild anstalt. Till arbetshemmen utgår årligt statsunderstöd med 100 kronor per elev.

Den av departementschefen lämnade utredningen giver vid handen, att elever vid sinnesslöanstalter i många fall måst utskrivas på grund av rådande platsbrist å anstaltens arbetshemsavdelning och därefter icke sällan kommit in i förhållanden, som gjort, att de alltmera försämrats och så småningom förlorat de under den långvariga utbildningstiden förvärvade färdigheterna. Den möda och de kostnader, som nedlagts på dessa elevers utbildning vid anstalterna, vore givetvis i sådana fall bortkastade. Enligt departementschefens mening torde en tillräcklig ökning i antalet platser å arbetshem icke vara att förvänta, därest icke statsbidraget till arbetshemmen rätt avsevärt höjes. På grund härav och då det ansetts skäligt, att ett större bidrag lämnas till arbetshem för blinda sinnesslöa och fallandesjuka sinnesslöa än arbetshem för sinnesslöa i allmänhet, har Kungl. Maj:t nu föreslagit, att arbetshem av den förra kategorien måtte erhålla ett understöd av 250 kronor årligen per elev samt arbetshem för sinnesslöa i allmänhet 200 kronor årligen per elev. Vidare har Kungl. Maj:t ansett försök böra göras med beredande av familjevård åt därtill lämpade sinnesslöa genom deras utackordering under anstaltens kontroll i enskilda hem. För sin kostnad härför skulle arbetshemmen erhålla ersättning medelst statsbidrag, dock med högst 100 kronor årligen för varje sålunda utackorderad elev.

I herr Erikssons i Grängesberg ovanberörda motion har föreslagits, att statsbidraget till arbetshemmen måtte höjas till *högst* de av Kungl. Maj:t angivna beloppen, respektive 250 kronor och 200 kronor per elev samt att ersättning för anordnande av kontrollerad familjevård för sinnesslöa måtte under vissa förutsättningar få utgå, även om elev utackorderats till sitt föräldrahem.

Vad departementschefen i ämnet anfört, finner utskottet ådagalägga behovet av att åtgärder vidtagas för beredande av ett ökat antal platser å arbetshem för sinnesslöa, och anser utskottet det vara välbetänkt att för detta ändamål höja statsbidraget till dessa anstalter till de belopp Kungl. Maj:t föreslagit.

Att på sätt herr Eriksson föreslagit begränsa statsbidraget till *högst* de av Kungl. Maj:t angivna beloppen finner utskottet i fråga om de arbetshem, som underhållas av landsting eller stadsfullmäktige i stad, som ej deltagar i landsting, kunna medföra vissa praktiska olägenheter och anser sig fördenskull ej böra tillstyrka förslaget i denna del. Beträffande enskilda arbetshem synes det däremot kunna finnas anledning till att bestämma statsbidraget till *högst* de ovan angivna beloppen.

Medicinalstyrelsen har också i sitt nedan omförmälda yttrande beträffande epileptikeranstalter, vilka alla äro enskilda och vilka huvudsakligen mottaga epileptiska sinnesslöa elever föreslagit, att statsbidraget må utgå med högst 250 kronor per elev. I anslutning härtill finner sig utskottet böra förorda den ifrågasatta begränsningen av statsunderstödet i avseende å enskilda arbetshem för sinnesslöa.

Då införandet av kontrollerad familjevård åt sinnesslöa jämväl är ägnat att öka arbetshemmens möjligheter att omhändertaga sinnesslöa, och då detta förslag ur kostnadssynpunkt synes ställa sig fördelaktigt, finner sig utskottet böra förorda detsamma. Det i herr Erikssons motion framställda förslaget i fråga om arbetshemselevers utackordering till deras eget föräldrahem finner utskottet visserligen vara värt att beaktas och eventuellt genom försök prövas, men då utskottet icke är i tillfälle att bedöma, huruvida arbetshemmet även i sådana fall kommer att kunna utöva en effektiv kontroll över den sinnesslöes vård samt om förslaget möjligen även i andra hänseenden visar sig medföra olägenheter, anser sig utskottet icke för närvarande kunna tillstyrka detsamma.

Herr Eriksson har i sin ovannämnda motion framställt ett förslag jämväl beträffande uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn, gående ut därpå att statsbidraget till de anstalter, som anordnas och understödjas av landsting eller stadsfullmäktige i stad, som ej i landsting deltaga, skulle utgöra *högst* 250 kronor årligen per elev, detta i likhet med vad förhållandet är i fråga om enskilda uppfostringsanstalter. Utskottet får i anledning härav framhålla, att, enligt vad det vid statsverkspropositionen till 1908 års riksdag fogade statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 13 januari 1908 (sid. 278) utvisar, samma förslag blivit av dåvarande inspektören för sinnessjukvården medicinalrådet Schuldheis väckt, men att vederbörande departementschef icke biträtt detsamma. Under återopande av vad utskottet ovan yttrat i fråga om statsbidrag till arbetshem för sinnesslöa får utskottet avstyrka det nu omförmälda förslaget.

Herr Petrén avser med sina ovannämnda motioner att bereda möjligheter till anstaltsvård åt fallandesjuka i större utsträckning än nu är fallet. Med den ena motionen (nr 12) avses epileptiska barn, som icke därjämte äro sinnesslöa, och med den andra motionen (nr 13) vuxna epileptiska, som icke varit från barndomen sinnesslöa. Utskottet har hos Kungl. Maj:t utverkat sig yttrande av folkskolöverstyrelsen över den förstnämnda motionen och av medicinalstyrelsen över båda motionerna.

Beträffande vad motionären föreslagit i fråga om utsträckt anstaltsvård åt epileptiska barn har folkskoleöverstyrelsen anfört i huvudsak följande.

Med avseende på en kategori av abnorma barn, nämligen de epileptiska, hade statens understöd för deras uppfostran hittills saknats, såvida icke epilepsien varit förenad med sinnesslöhet. I sådant fall hade epileptiska barn mottagits i de tvenne av enskilda föreningar inrättade uppfostringsanstalterna, Margareta-hemmet utanför Stockholm och Vilhelmsro vid Jönköping, och statsunderstöd hade av dem uppburits med 250 kronor om året för varje sådant barn.

Att staten icke vidtagit åtgärder för underlättande av epileptiska barns uppfostran, hade antagligen berott därpå, att den sjuklighet, varav dessa barn lede, icke ansetts vara en abnormitet, som förhindrade deras mottagande i vanliga uppfostringsanstalter och skolor. Erfarenheten hade emellertid visat, dels att epileptiska blinda eller epileptiska dövstumma barn icke med framgång kunnat undervisas i blindskola och dövstumskola, lika litet som epileptiska sinnesslöa kunnat undervisas i anstalterna för sinnesslöa, dels att för övrigt normala barn, som varit behäftade med epilepsi i svårare form, icke i längden kunnat delta i undervisningen i folkskolorna. De epileptiska barnens deltagande i undervisningen bleve nämligen ganska oregelbundet i följd av deras tid efter annan inträffande svaghetsstillstånd, varför de icke kunde följa med sina kroppsligt friska kamrater, och de utövade en högst ogynnsam inverkan på dessa kamrater genom det upprörda sinnestillstånd, som bevittnandet av epileptiska anfall framkallade. I följd härav hade de epileptiska barnen måst skiljas från anstalter och skolor.

För de epileptiska sinnesslöa barnen vore de ovannämnda anstalterna Margaretahemmet och Vilhelmsro inrättade. Epileptiska blinda barn torde komma att mottagas å anstalten Drottning Sofias stiftelse, som vore avsedd för blinda barn, vilka tillika vore behäftade med något annat lyte. Men för epileptiska dövstumma och för epileptiska fullsinnade barn vore ännu icke tillfälle till anstaltsvård med statsunderstöd berett. Vad de icke sinnesslöa beträffade, vore de naturligtvis mera mottagliga för undervisning än de sinnesslöa, och riksdagen hade såväl 1878 som 1885 uttalat den åsikt, att statens åtgärder till förmån för de abnorma barnen borde i första rummet tillgodokomma sådana, som vore bildbara. Man kunde visserligen anse kommunerna vara skyldiga att bereda dessa barn enskild undervisning, men med kännedom om de stora svårigheter, varmed meddelandet av sådan undervisning i synnerhet på landsbygden och särskilt i glest befolkade trakter vore förenat, torde man med säkerhet kunna förmoda, att flertalet av de ifrågakommande barnen bleve i saknad av undervisning.

Nu hade överinspektören för sinnessjukvården, doktor A. Petré, i den motion, som vore föremål för detta utlåtande, föreslagit, att de nuvarande uppfostringsanstalterna för fallandesjuka barn måtte jämväl för icke-sinnesslöa barn erhålla det understöd, som enligt ovannämnda nu gällande bestämmelser utginge för å sådan anstalt intagna sinnesslöa barn. Ett bifall till denna motion skulle åstadkomma, att dessa anstalter, för vilka utvidgning dels redan påbörjats, dels planerats, kunde utvecklas till anstalter för epileptiska barn, vare sig sinnesslöa eller icke-sinnesslöa.

Ett sådant sammanförande av sinnesslöa och icke-sinnesslöa epileptiska barn komme antagligen att mötas av vissa farhågor beträffande möjligheten att i samma anstalt vårda och undervisa så olika barn, men erfarenheten ådagalade, att övergången mellan de båda grupperna vore fullständigt flytande och att olägenheter icke behövde befaras, när fördelningen av barnen till så väl undervisning som sovlokaler skedde med hänsyn till de olika grader av förståndsutveckling, som de företedde. Till bestyrkande härav åberopade överstyrelsen ett uttalande av den framstående danske specialisten på detta område, överläkaren vid den Kellerska sinnesslöanstalten Brejning Chr. Keller.

Riksdagens uppmärksamhet syntes i detta sammanhang böra fästas på den omständigheten, att under det att en anstalt, Drottning Sofias stiftelse, funnes, som vore avsedd för blinda barn med komplicerat lyte, ingen anstalt funnes, som beredde vård åt dövstumma-sinnesslöa eller dövstumma-epileptiska barn. Den senare kategorien syntes utan olägenhet kunna mottagas vid de anstalter för epileptiska barn, om vilka här vore fråga.

På grund av det anförda tillstyrkte folkskolöverstyrelsen bifall till ifrågasvarande motion.

Medicinalstyrelsen har yttrat huvudsakligen följande.

Beträffande de av herr Petrén väckta motionerna funne medicinalstyrelsen nu liksom tillförne det med desamma avsedda syftemålet särdeles behjärtansvärt och ville såsom sin mening uttala, att de av motionären framställda förslagen vore förtjänta av att bliva föremål för allt beaktande. Då det vore obestriddigt, att vårt land med avseende å vården av fallandesjuka, som icke vore sinnessjuka eller sinnesslöa, stode långt efter många andra europeiska länder, kunde det ej gärna vara mer än en mening därom, att det vore hög tid, att något åtgjordes, för att en förbättring i vården av dylika sjuka måtte vinnas.

Beträffande herr Petréns motion nr 13 erinrade medicinalstyrelsen till en början därom att en motion i liknande syfte väckts vid 1912 års riksdag, i vilken hemstälts, att riksdagen ville besluta att för å epileptikerhem vårdad icke sinnesslö fallandesjuk skulle erhållas statsbidrag till samma belopp, som enligt kungörelsen den 13 juni 1908 utginge till arbetshemselev vid anstalter för fallandesjuka sinnesslöa.

Över denna motion hade medicinalstyrelsen den 8 maj 1912 avgivit utlåtande, och hade styrelsen däri anført, att styrelsen, med behjärtande av motionens syfte, funne det angeläget att, innan det föreslagna statsbidraget beviljades, kännedom inhämtades om, huru stort antalet fallandesjuka vore, som ej kunde betecknas som sinnessjuka eller sinnesslöa.

Med anledning av denna motion hade riksdagen, under uttalande, att riksdagen ansåge det vara av nöden att, innan beslut i av motionären föreslagen riktning fattades, utredning verkställdes dels angående antalet fallandesjuka, som ej kunde anses såsom sinnessjuka eller sinnesslöa, dels ock angående storleken av det statsbidrag, som skulle lämnas för å epileptikerhem vårdad icke sinnesslö fallandesjuk m. m., i skrivelse till Kungl. Maj:t anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes

föranstalta om utredning i fråga om beredande av statsbidrag för å epileptikerhem vårdad icke sinnesslö fallandesjuk samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill denna utredning kunde föranleda.

Genom nådig remiss den 18 november 1912 hade medicinalstyrelsen anbefallts att avgiva underdånigt utlåtande över denna riksdagens framställning, vilket utlåtande styrelsen dock av nedan angiven anledning ännu icke haft tillfälle avgiva.

Den utredning angående behovet av vårdplatser för denna kategori av fallandesjuka, som styrelsen i sin ovannämnda skrivelse den 8 maj 1912 ifrågasatt, ansåge styrelsen fortfarande visserligen vara av intresse att få slutförd, och den syntes för ett definitivt ordnande av epileptikervården i landet, särskilt om denna skulle övertagas i sin helhet av staten, få anses vara synnerligen önskvärd. Emellertid hade den förberedande undersökning, som styrelsen redan företagit och som ådagalagt bland annat, att de fallandesjukas antal i vårt land kunde uppskattas till mellan 5,000—10,000 individer, utvisat, att en allsidig sådan utredning skulle komma att bli betydligt mera både kostsam och tidsödande, än styrelsen ursprungligen tänkt sig, varför styrelsen tvekat om lämpligheten av dess fullföljande för det närvarande. Då därtill, såsom motionären jämväl framhållit, denna utredning väl icke kunde anses vara nödvändig förutsättning för vidtagande av preliminära åtgärder för omhändertagande av fallandesjuka, tillhörande åsyftade kategori, syntes slutresultatet därav icke böra avvaktas för ett ingripande från det allmännas sida till främjande av meranämnda fallandesjukas uppfostran och vård. Vid sådant förhållande och då utländsk erfarenhet syntes visa, att en rationell och metodisk anstaltsbehandling av epilepsien i många fall hade en gynnsam inverkan på sjukdomen, och då därjämte de av motionären framlagda förslagen vore av beskaffenhet att utan dröjsmål verka i önskvärd riktning, funne styrelsen, att den sålunda anvisade vägen kunde försöksvis beträdas, och ansåge sig därför böra förorda åtgärder uti av motionären angivet syfte. Dock funne styrelsen, att statsbidraget borde utgå med fullt belopp endast för medellösa fallandesjuka, och sålunda bestämmas till ett belopp av *högst* 250 kronor per år för varje å epileptikeranstalt intagen fallandesjuk.

Slutligen ville styrelsen med anledning av motionärens förslag, att den meravgift av cirka 3,000 kronor, som ett bifall till hans framställning komme att för nästa år medföra i statsverkets bidrag till vårdkostnaderna för fallandesjuka, skulle med hänsyn till summans ringhet kunna utan vidare tagas ur det i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag till anstalter för obildbara sinnesslöa begärda förslagsanslaget 350,000 kronor, hava uttalat, att, då nu föreslagna åtgärder vore att betrakta som endast en ringa begynnelse till en ordnad epileptiker-vård i landet, och då därför under de närmaste åren stigande krav på statsbidrag härtill kunde med sannolikhet förväntas bli framställda, det syntes styrelsen lämpligare, att redan från början skilda anslag beviljades för å ena sidan epileptikeranstalter, å andra sidan anstalter för bildbara sinnesslöa, som ej vore fallandesjuka. Enär vårdplatserna å i vårt land förefintliga epileptikeranstalter, avsedda för bildbara sinnesslöa eller icke sinnesslöa fallandesjuka, för närvarande uppginge till ett antal av 88 stycken, skulle, med den föreslagna beräkningen av 250 kronor pr plats, det för nästkommande år till dessa anstalter erforder-

liga anslaget bliva sammanlagt 22,000 kronor. Då cirka 76 av de å sagda anstalter intagna fallandesjuka enligt nu gällande bestämmelser vore på grund av sinnesslöhet berättigade till understöd av det till anstalter för obildbara sinnesslöa avsedda statsanslaget, skulle, därest ovanberörda anslag å 22,000 kronor av riksdagen beviljades, det till anstalter för obildbara sinnesslöa begärda förslagsanslaget å 350,000 kronor kunna minskas med 19,000 kronor och således bestämmas till 331,000 kronor.

På grund av vad styrelsen i sitt utlåtande anför, funne styrelsen det önskvärt, att riksdagen ville, med anledning av berörda motioner och Eders Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda proposition för nästkommande år bevilja *dels* ett förslagsanslag å 331,000 kronor till understöd åt anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, *dels ock* ett dylikt anslag å 22,000 kronor till epileptikeranstalter, att utgå med ett belopp av *högst* 250 kronor för varje å sådan anstalt mottagen fallandesjuk utom i det undantagsfall, att jämte fallandesjuka även blindhet föreligger, i vilket fall, såsom av de sakkunniga för beredande av frågan om statens övertagande av Drottning Sofias stiftelse föreslagits, den sjuke borde intagas å den ifrågasatta anstalten för blinda med komplicerat lyte.

Utskottet finner det vara ett beklagligt förhållande, att det för närvarande i många fall är förenat med stora svårigheter att bereda undervisning och vård åt epileptiska barn, som eljest äro normala. I detta fall måste det sägas vara bättre sörjt för sådana epileptiska barn, som därjämte äro sinnesslöa. Därest, på sätt herr Petrén föreslagit, statsbidrag kommer att utgå jämväl för epileptiska barn, som icke äro sinnesslöa, komma givetvis möjligheterna för sådana barn att erhålla anstaltsvård att ökas, i synnerhet som utvidgning av en av de nuvarande uppfostringsanstalterna för epileptiska sinnesslöa redan är beslutad. Då utskottet anser detta vara synnerligen önskvärt och då någon erinran emot förslaget icke framställts från de däröver hörda myndigheternas sida, får utskottet tillstyrka detsamma.

Vidkommande det i herr Petréns motion nr 13 framställda förslaget, som avser att bereda arbetshem för fallandesjuka sinnesslöa statsbidrag jämväl för fallandesjuka, som icke varit från barndomen sinnesslöa, synes det utskottet med hänsyn till vad medicinalstyrelsen i ämnet anför, som om — då syftet med motionen otvivelaktigt är behjärtansvärt — förslaget bör kunna bifallas, utan att resultatet av den utav riksdagen förut begärda utredningen avvaktas. Dock anser utskottet, att statsbidragets belopp bör på sätt medicinalstyrelsen hemställt bestämmas till *högst* 250 kronor årligen per elev. Utskottet får därför med sistnämnda modifikation tillstyrka ifrågavarande motion.

Medicinalstyrelsen har i sitt ovannämnda utlåtande uttalat, att det

vid bestämmande av statsbidrag för fallandesjuka bör göras förbehåll för det undantagsfall att jämte fallandesjuka även blindhet föreligger, i vilket fall, såsom av de sakkunniga för beredande av frågan om statens övertagande av Drottning Sofias stiftelse föreslagits, den sjuke borde intagas å den ifrågasatta anstalten för blinda med komplicerat lyte.

Då emellertid riksdagen ännu icke beslutat om statens övertagande av nyssnämnda stiftelse och i allt fall de nya förhållandena vid berörda anstalt icke komma att inträda redan år 1915, anser utskottet nyssnämnda tillägg icke för närvarande böra göras.

Vad departementschefen anfört i fråga om anordnande av jämväl pedagogisk inspektion över sinnesslöanstalterna har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

I Kungl. Maj:ts proposition har det belopp, vartill förslagsanslaget till anstalter för bildbara sinnesslöa bör bestämmas, från och med år 1915 blivit angivet till 350,000 kronor. Vid bifall till herr Petréns motion nr 13 skulle, enligt gjord uträkning, uppkomma en merkostnad för år 1915 av omkring 3,000 kronor. Medicinalstyrelsen har emellertid förordat, att ifrågavarande anslag måtte uppdelas i två, dels ett förslagsanslag å 331,000 kronor till understöd åt anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, dels ock ett dylikt anslag å 22,000 kronor till epileptikeranstalter. Denna uppdelning finner utskottet vara fullt befogad.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

I. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, herr Erikssons ovanberörda motion och herr Petréns motion nr 13 samt med bifall till herr Petréns motion nr 12 må

a) medgiva sådan ändring i avseende å de för beviljande av understöd från förslagsanslaget till anstalter för bildbara sinnesslöa gällande grunder, att från och med år 1915 må av samma förslagsanslag såsom årligt understöd utgå

till arbetshem för blinda sinnesslöa och fallandesjuka sinnesslöa 250 kronor och till arbetshem för andra sinnesslöa 200 kronor för varje i arbetshemmet intagen elev, därest arbetshemmet i fråga anordnats och understöddes av landsting eller stadsfullmäktige i

stad, som ej i landsting deltagar, men högst nyssnämnda belopp, därest arbetshemmet i fråga är enskilt, samt

till arbetshem, som anordnar kontrollerad familjevård för sinnesslöa, arbetshemmets kostnad därför, dock högst 100 kronor för varje sålunda utackordrad elev,

b) besluta, att uppfostringsanstalter för fallandesjuka barn må jämväl för icke sinnesslöa barn erhålla det understöd, som enligt nu gällande bestämmelser utgår för å sådan anstalt intagna sinnesslöa barn,

c) besluta, att understöd av högst 250 kronor må, enligt de för arbetshem för fallandesjuka sinnesslöa i sådant avseende stadgade grunder, utgå till epileptikeranstalt för därstädes intagna fallandesjuka, som icke varit från barndomen sinnesslöa;

II. att herr Erikssons ovanberörda motion i övrigt icke må av riksdagen bifallas;

III. att riksdagen må i stället för det nuvarande förslagsanslaget till anstalter för bildbara sinnesslöa å 255,000 kronor å ordinarie stat under sjätte huvudtiteln uppföra *dels* ett förslagsanslag till *anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka*, å 331,000 kronor, *dels ock* ett förslagsanslag till *epileptikeranstalter* å 22,000 kronor.

Stockholm den 4 augusti 1914.

På statsutskottets vägnar:

F. CL:SON WACHTMEISTER.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar greve *F. Cl:son Wachtmeister*, *S. H. Kvarnzelius*, *O. Jonsson*, *H. F. Lamm*, greve *Ph. O. L. Klingspor*, *O. M. Strömberg*, *A. N. Hahn*, *A. Åström*, *N. O. Bruce*, greve *N. F. Posse* och *A. R. Rooth*, samt

från andra kammaren: herrar *A. Ekman*, *J. Ström*, *N. E. Lindberg*, *A. P. Gustafsson* i Örebro, *A. Anderson* i Råstock, *A. R. Lundblad*, *C. R. Jansson* i Falun, *J. Andersson* i Stårte, *J. Erlansson*, *K. O. Strid* och *S. Bengtsson* i Norup.